

Ανέγερση Ισλαμικού Τεμένους στην Αθήνα

Περατώθηκαν οι νομικές διαδικασίες για την ανέγερση ισλαμικού τεμένους στην Αθήνα και περαιώνονται και οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την υλοποίηση των νομικών διαδικασιών και την έναρξη των εργασιών ανέγερσης, όπως οικοδομική άδεια, ανάθεση του έργου κ.λ.π.

Συγκεκριμένα:

Παρά τις επανειλημμένες παλινωδίες η Βουλή των Ελλήνων ενέκρινε την ανέγερση τεμένους με τον Νόμο 4014/2011 και μάλιστα με μεγάλη πλειοψηφία (198 υπέρ και 16 κατά) σύμφωνα με τον οποίο επιτρέπεται η εγκατάσταση και κατασκευή τεμένους περιλαμβανομένων και των απαραίτητων κτηρίων υποστηρικτικών λειτουργιών (χώροι υγιεινής, κ.λ.π.) στην περιοχή του Βοτανικού, μέσω της κατάλληλης προς τούτο μετασκευής υφισταμένων κτηρίων. Η σχετική δαπάνη θα βαρύνει το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής η χρήση του τεμένους παραχωρείται από το Δημόσιο, δωρεάν, για αόριστο χρόνο, στο Ν.Π.Ι.Δ. που ιδρύθηκε με το Νόμο 3512/2006, η κυριότητα όμως του τεμένους παραμένει στον παραχωρήσαντα τη χρήση.

Είχε προηγηθεί ο Νόμος 3512/2006, ο οποίος ίδρυσε Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών» που εδρεύει στα όρια του Δήμου Αθηναίων και εποπτεύεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σκοπός του Ν.Π.Ι.Δ. είναι η διοίκηση, διαχείριση και συντήρηση του ισλαμικού τεμένους που θα ανεγερθεί στα όρια του Δήμου Αθηναίων για την κάλυψη των θρησκευτικών αναγκών των μουσουλμάνων που διαβιούν στην Αττική. Το Δ.Σ. του Ν.Π.Ι.Δ. θα είναι επταμελές. Τα δύο μέλη θα προτείνονται από αναγνωρισμένα και έγκριτα μουσουλμανικά σωματεία από μουσουλμάνους που διαβιούν στην Αττική, τα δε υπόλοιπα πέντε μέλη θα είναι Έλληνες κρατικοί λειτουργοί. Ο ιμάμης θα διορισθεί με Απόφαση του Υπουργού Παιδείας με διετή θητεία και θα μισθοδοτείται από το Ελληνικό κράτος τα δε καθήκοντά του περιορίζονται στην ευθύνη για την εσωτερική λειτουργία του τεμένους έτσι ώστε να διευκολύνεται η ικανοποίηση των λατρευτικών αναγκών των πιστών.

Το θέμα ανέγερσης ισλαμικού τεμένους στην Αθήνα χρονολογείται ήδη από της προσάρτησης της Θεσσαλίας, το 1881, στο νεοσύστατο κράτος της νεότερης Ελλάδος. Κατέστη όμως έντονο αμέσως μετά τη λήξη του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ως αίτημα των μουσουλμανικών κρατών.

Θα πρέπει ευθύς εξ αρχής να γίνει σαφές ότι το τέμενος θα ικανοποιεί τις θρησκευτικές ανάγκες των Ελλήνων μουσουλμάνων των διαβιούντων στην περιοχή κυρίως της Αττικής καθώς και των παρεπιδημούντων για οποιοδήποτε λόγο αλλοδαπών μουσουλμάνων στην ευρύτερη περιοχή των Αθηνών.

Οι Έλληνες μουσουλμάνοι της Ρόδου και της Κω έχουν τους δικούς τους χώρους λατρείας.

Ειδική είναι η κατηγορία των Ελλήνων μουσουλμάνων της Θράκης οι οποίοι πέραν της γενικής συνταγματικής προστασίας, όπως αναφέρεται κατωτέρω, απολαμβάνουν ιδιαίτερης διεθνούς συμβατικής προστασίας από τη Συνθήκη της Λοζάννης του 1923 και έχουν μεγάλο αριθμό τεμενών και νεκροταφείων. Συνεπώς δεν ευσταθεί ο οιοσδήποτε συσχετισμός ή αμοιβαιότητα μεταξύ του ισλαμικού τεμένους στην Αθήνα και των εκκλησιών μας στην Κωνσταντινούπολη, Ίμβρο και Τένεδο η προστασία των οποίων έχει κατοχυρωθεί από την Συνθήκη της Λοζάννης του 1923. Ο οποιοσδήποτε συσχετικός ή αμοιβαιότητα θα πρέπει να γίνεται μεταξύ του ισλαμικού τεμένους των Αθηνών και των λατρευτικών μας χώρων στις μουσουλμανικές χώρες.

Η Ελλάδα ανέκαθεν χαρακτηριζόταν ως η κοιτίδα της δημοκρατίας με παράδοση σεβασμού και προστασίας της διαφορετικότητας είτε αυτή αφορούσε στην εθνικότητα, στη φυλή, στη γλώσσα ή στις πολιτικές πεποιθήσεις. Προστάτη των ξένων οι πρόγονοί μας είχαν τον ύπατο των θεών, τον Ξένιο Δία.

Στη σύγχρονη Ελλάδα οι αρχές αυτές έχουν αποτυπωθεί στα διαδοχικά Συντάγματα. Κατά το ισχύον Σύνταγμα του 1975, όπως έχει τροποποιηθεί από επόμενες Αναθεωρητικές Βουλές, διαβάζουμε :

Άρθρο 5 εδ. 2 : « Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων».

Άρθρο 13, εδ. 1 : «Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις καθενός.

Εδ. 2 : Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων. Η άσκηση της λατρείας δεν επιτρέπεται να προσβάλλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη.

Εδ. 3 : Οι λειτουργοί όλων των γνωστών θρησκειών υπόκεινται στην ίδια εποπτεία της Πολιτείας και στις ίδιες υποχρεώσεις απέναντί της όπως και οι λειτουργοί της επικρατούσας θρησκείας».

Άρθρο 14 : Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η κατάσχεση (εφημερίδων και άλλων εντύπων), με παραγγελία του Εισαγγελέα μετά την κυκλοφορία, α) για προσβολή της χριστιανικής και κάθε άλλης γνωστής θρησκείας ...».

Σχετικά με το θέμα της ανέγερσης ισλαμικού τεμένους στην Αθήνα έχουν εκφρασθεί από ιδιώτες Έλληνες και ξένους καθώς και από διάφορες οργανώσεις εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις με ανάλογα επιχειρήματα. Σταχυολογώ μερικές:

Υπέρ: Στοιχειώδες δικαίωμα που απορρέει από το Σύνταγμα, η Αθήνα καίτοι πολυπολιτισμική είναι η μοναδική στην Ευρώπη πρωτεύουσα χωρίς μουσουλμανικό τέμενος, το τέμενος θα βοηθήσει στη ένταξη των Μουσουλμάνων στην κοινωνία που ζουν στην οικονομία της οποίας προσφέρουν, πρόκειται όχι μόνο για θρησκευτικό αλλά και για ανθρωπιστικό θέμα, ο ιμάμης δεν είναι μόνο θρησκευτικός ηγέτης αλλά και κοινωνικός κατά κάποιο τρόπο λειτουργός, η θρησκεία είναι απαραίτητη σε όλους και χρήζει σεβασμού από όλους πολύ περισσότερο που οι σημερινές κοινωνίες είναι υποχρεωμένες να περιλαμβάνουν στους κόλπους τους ανθρώπους με διαφορετικές θρησκείες και διαφορετικές κουλτούρες, κ.λ.π. κ.λ.π.

Κατά: Η φιλοσοφία του Ισλάμ είναι τελείως διαφορετική αφού κηρύσσει και τις αρετές ακόμη και του δημόσιου αποκεφαλισμού, όταν το Ισλάμ είναι μειονότητα τότε μιλάει για ανοχή αλλά όταν είναι πλειοψηφία οι μειονότητες δεν ακούγονται, οι γυναίκες π.χ. δεν θεωρούνται ίσες με τους άντρες, οι μουσουλμάνοι ως μέσον επιβολής καταφεύγουν ακόμη και σε τρομοκρατικές πράξεις, στο Ισλάμ η πολιτική και η θρησκεία είναι συνώνυμα, ο ισλαμικός κόσμος κυριαρχείται από τις θρησκευτικές αρχές, οι ιμάμηδες κηρύσσουν στα τεμένη τη ριζοσπαστικοποίηση πράγμα που προκαλεί εκφοβιστικές επιδράσεις στην κοινότητα υποδοχής, θα δημιουργηθεί τεράστιο σύμβολο στην Αθήνα με δημόσια δαπάνη κ.λ.π. κ.λ.π.

Έχω την εντύπωση ότι τα επιχειρήματα υπέρ της ανέγερσης είναι αυτονόητα.

Οι εκφραζόμενοι όμως κατά της ανέγερσης πιστεύω ότι δεν έχουν κατά νου το Ισλάμ ή το Κοράνιο που και αυτό διδάσκει την αγάπη αλλά τις απόψεις εξτρεμιστών

μουσουλμάνων που θέλουν σε όλες τις κοινωνίες να εφαρμόζεται η Σαρία, ο δικός τους δηλαδή ηθικός κώδικας και θρησκευτικός νόμος ο οποίος είναι αλήθεια απέχει από τους νόμους των χριστιανικών κοινωνιών. Το Κοράνιο είναι κατά της βίας, ασχέτως αν οι εξτρεμιστές μουσουλμάνοι έχουν αναγάγει τη βία και την τρομοκρατία σε μέσο εκφοβισμού και επιβολής. Για παράδειγμα αναφέρω ότι κατά το Κοράνιο δεν έχει κανείς το δικαίωμα να παραβιάζει χώρους χωρίς την συγκατάθεση του ιδιοκτήτη, άλλως αμαρτάνει. Υπ' αυτή την έννοια η παράνομη μετανάστευση απαγορεύεται κατά το Κοράνιο. Εξ άλλου οι οποιοσδήποτε εξτρεμιστικές ενέργειες από οποιαδήποτε άλλων θρησκειών, ακόμη και της χριστιανικής, δεν αποδίδονται στη θρησκεία αλλά στους συγκεκριμένους δράστες χωρία καμία αναφορά στα θρησκευτικά τους πιστεύω.

Όσες όμως διατάξεις της Σαρίας αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη του Κράτους υποδοχής δεν εφαρμόζονται.

Οι ιδρυτικές διατάξεις του τεμένου έλαβαν πρόνοια για τη διατήρηση της εσωτερικής ισορροπίας και ασφάλειας. Τα καθήκοντα του ιμάμη περιορίζονται στα απολύτως θρησκευτικά η δε διοίκηση του τεμένου είναι κατά μεγάλη πλειοψηφία σε έλληνες κρατικούς λειτουργούς. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι γι' αυτό το λόγο (μεταξύ άλλων) δεν έγιναν δεκτές οικονομικές προσφορές από άλλα μουσουλμανικά κράτη. Δεν διαφεύγει εν προκειμένω της προσοχής κανενός και η προσπάθεια της Τουρκίας να αυτοανακηρυχθεί ως ο προστάτης των απανταχού της γης μουσουλμάνων της οποίας η οικονομική συμβολή της για την ανέγερση του τεμένου απερρίφθη.

Οι πολλαπλές αντιρρήσεις για την ανέγερση του τεμένου, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια, δικαιολογούνται από την διεθνή αύξηση των τρομοκρατικών ενεργειών καθώς και από την αύξηση των παράνομων μεταναστών στην χώρα μας κατά μεγάλο ποσοστό από μουσουλμανικές χώρες. Παρόλα αυτά πιστεύω ότι η ελεγχόμενη συμπεριφορά τόσο των νομίμων όσο και των παρανόμων μεταναστών όπως επίσης και ο έλεγχος της συμπεριφοράς όλων των διαβιούντων στη Ελληνική Επικράτεια όταν αυτή παραβαίνει τους νόμους, τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη είναι ικανός να αποτρέψει δυσάρεστα γεγονότα. Αρκεί η Πολιτεία να αντιδρά με αποφασιστικότητα.

Η άποψη των Ελληνικών Κυβερνήσεων τα τελευταία τουλάχιστον τριάντα χρόνια ήταν θετική υπέρ της ανέγερσης τεμένου. Κατά την δεκαετία του 1980 είχε εγκριθεί ως χώρος ανέγερσης περιοχή στη Βάρη, κοντά στο χωριό S.O.S. Ο υπογράφων, ως Διευθυντής της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου Εξωτερικών είχε επισκεφθεί το χώρο με αντιπροσωπεία Αράβων Πρέσβων με επικεφαλής τον τότε Πρέσβη της Σαουδικής Αραβίας. Το εγχείρημα δεν προχώρησε λόγω αντιδράσεων δημοτικών και κοινοτικών παραγόντων. Στη συνέχεια (αρχές του 2000) είχε επιλεγεί μία περιοχή στην Παιανία χωρίς όμως και εκεί αίσια εξέλιξη. Υποθέτω πάντα λόγω αντιδράσεων τοπικών παραγόντων. Μερικοί χρέωναν την αποτυχία της ανέγερσης στην Εκκλησία πράγμα όμως που δεν είναι αληθές γιατί πριν αρχίσουν οι συζητήσεις με τους εδώ διαπιστευμένους Πρέσβεις των μουσουλμανικών Κρατών για την υλοποίηση της ειλημμένης Κυβερνητικής απόφασης η Ιεραρχία της Εκκλησίας είχε συμφωνήσει. Εξάλλου η Εκκλησία έχει παραχωρήσει τριάντα στρέμματα γης στο Σχιστό προκειμένου οι μουσουλμάνοι να κατασκευάσουν το κοιμητήριό τους.

Θα πρέπει να τονισθεί ότι αν για την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων των μουσουλμάνων έχει εξευρεθεί λύση με διαμορφωμένους χώρους σε υπόγεια ή στο Ελληνοαραβικό Μορφωτικό και Πολιτιστικό Κέντρο στο Μοσχάτο για την ταφή

θανόντων Ελλήνων ή ξένων μουσουλμάνων υπάρχει πρόβλημα. Οι θανόντες στην περιοχή της Αττικής μουσουλμάνοι αλλοδαποί ή παράνομοι μετανάστες αποστέλλονται στις χώρες τους, αν έχουν ή αν είναι γνωστές, ενώ οι Έλληνες μουσουλμάνοι ή όσοι έχουν ανυπέρβλητα προβλήματα μεταφοράς ενταφιάζονται σε μουσουλμανικά κοιμητήρια στις περιοχές της Ξάνθης ή της Κομοτηνής.

Επισημαίνεται ότι στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στην Αθήνα διαβιούν οπαδοί και άλλων γνωστών θρησκειών που υποθέτω ότι θα ακολουθήσουν το παράδειγμα του μουσουλμανικού κόσμου. Υπάρχει π.χ. στην Αθήνα ένας αριθμός Σιχ στους οποίους δόθηκε άδεια βιβλιοθήκης και όχι άδεια ανέγερσης ναού. Έχω την εντύπωση ότι η οποιαδήποτε απόφαση της Ελληνικής Πολιτείας θα πρέπει να είναι ανάλογη του αριθμού των πιστών κάθε γνωστής θρησκείας. Πάντως η ύπαρξη συγκεκριμένων τεμενών διευκολύνει τον έλεγχο εν αντιθέσει προς τη συγκέντρωση με πρόσχημα προσευχής σε άγνωστα σημεία.

Τέλος η ανέγερση ισλαμικού τεμένους στην Αθήνα θα έχει ασφαλώς θετικά αποτελέσματα και θα βελτιώσει την εικόνα της Ελλάδας στα μουσουλμανικά κράτη.